

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Број: 01-4902/1
5. 11. 2019
Јагодина

На основу члана 73. став 7. Статута, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обавештава јавност

I. Ставља се на увид јавности завршни рад на мастер академским студијама, под називом *Спавови васпитача времена инклузији у активностима физичкој васпитања* кандидата Анке Ђорђевић и *Извештај комисије за оцену и одбрану наведеног завршног рада* број 01-4900/1 од 05.11.2019. године.

II. Извештај Комисије ставља се на увид јавности објављивањем на сајту Факултета. Завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије стављају се на увид јавности у библиотеци Факултета.

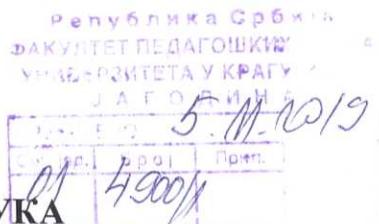
III. Рок објављивања: 8 дана.

IV. Примедбе и предлози на урађени завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије достављају се у предвиђеном року преко пословног секретара.

Достављено администратору и библиотеци, и истакнуто на огласној табли 05.11.2019. године.

Самостални стручно-технички сарадник
за студије и студентска питања – мастер
и докторске студије

Милан Лукић
Милан Лукић

ФАКУЛТЕТА ПЕДАГОШКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај комисије за оцену и одбрану **ЗАВРШНОГ РАДА НА МАСТЕР АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА**

Одлуком Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу бр. 01-2920/1 од 22.06.2018. године образована је комисија за оцену и одбрану **завршног рада на мастер академским студијама**, под називом **СТАВОВИ ВАСПИТАЧА ПРЕМА ИНКЛУЗИЈИ У АКТИВНОСТИМА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА**, кандидата, Анке Ђорђевић у саставу:

Председник,

1. Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*, председник.

Чланови:

2. Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Методика физичкој васпитања*, ментор.
3. Др Александар Игњатовић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*, члан.

Поступајући по Одлуци Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, а у складу са академским правилима и уобичајеним нормама које важе и примењују се у оваквом раду Комисија је упозната са структуром и текстом **завршног рада на мастер академским студијама**, а која је, у сасвим прикладној форми, правовремено достављена, па је објективно у могућности, захваљујући на поверењу подноси Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу следећи

И З В Е Ш Т А Ј

Завршни рад на мастер академским студијама Анке Ђорђевић **СТАВОВИ ВАСПИТАЧА ПРЕМА ИНКЛУЗИЈИ У АКТИВНОСТИМА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА** је урађен на 99 страна формата А4, са проредом – *један и ћо*, примереним маргинама и бројем редова текста по страници. Опскрбљен је са 46 табела које су уграђене у основни текст завршног рада и са истим чине сасвим логичну целину.

Консултована је 41 библиографска јединица (литература) и углавном су то дела и радови који се директно односе на истраживани простор, а временски су актуелни и

релевантни за ниво, врсту и намену рада. Завршни рад, такође, садржи краћи извод (резиме) на српском и енглеском језику што посебно желимо да истакнемо.

Текст је логички и функционално раздељен на осам посебних поглавља подељених у одређена потпоглавља. Свако поглавље рада чини, у стилском и функционалном смислу, сасвим логичан део рада, али су, такође, и сви ти делови завршног рада укомупоновани у једну кохерентну целину, која је у чврстој „вези“ са основном идејом рада.

Кандидат у *уводном делу* истиче следеће:

Инклузивно васпитање и образовање подразумева заједничко васпитање и обарзовање све деце, што омогућава и деци са потребом за посебном подршком да похађају најближи вртић или школу, насупрот чињеници да постоји само неколико вртића или школа које су инклузивне и по томе другачије од осталих редовних васпитно-образовних установа. Квалитетно васпитање и образовање за сву децу обухвата успешно васпитање и образовање деце са потребом за посебном друштвеном подршком у редовном образовном систему. То захтева прилагодавање вртића сваком појединцу, јер образовни систем треба да буде отворен за сву децу.

Инклузивно образовање је у последњој деценији постала актуелна тема код нас, а од 2009. године је и законом регулисано у Закону о основама система образовања и васпитања (Сл. гласника, 2009, бр. 72/09), тиме је постало право и обавеза укључивања деце са потребом за посебном друштвеном подршком у редован образовни систем са типичном популацијом, односно са децом која немају тешкоће у развоју. Инклузијом се променила и повећала улога родитеља у процесу учења своје деце. Породице деце са потребом за посебном друштвеном подршком имају своје специфиности због остваривања својих породичних функција. Постоје примери јаке повезаности родитеља, деце и васпитача у инклузивном образовању, као и велика спремност учешћа родитеља у раду вртића и васпитача у васпитно – образовном процесу. Сарадња са породицом и укључивања родитеља у индивидуализоване образовне и васпитне активности деце је од кључне важности васпитачима и осталим члановима инклузивног тима у вртићима, приликом израде индивидуалног образовног плана (ИОП) за дете које има потребу за посебном друштвеном подршком.

Педагошки профил и ИОП за дете саставља, реализује и вреднује тим на челу са васпитачем, уз активно учешће родитеља, као партнера у процесу развоја и учења детета. Ослањајући се на јаке стране детета, на оно што дете може, неопходно је планирати индивидуализован рад са њим по мери детета са адекватним подстићућим захтевима у његовог интересу, односно у његовој зони наредног развоја. Квалитетна инклузивна пракса се не може реализовати без партиципације родитеља. Партерство између родитеља и васпитача се остварује кроз улоге саветовања, саговорника и сарадника, ради постизања равноправних могућности и поделе одговорности у процесу напредовања детета.

Темама: Улога физичког васпитања у развоју деце предшколског узраста; Раст и развој детета од треће до седме године живота; Морфолошке карактеристике деце предшколског узраста; Циљ и задаци физичког васпитања предшколске деце; Програм физичког васпитања деце предшколског узраста, кандидат се осврнуо на раст и развој предшколске деце и на улогу физичког васпитања у развоју деце предшколског узраста.

Надаље кандидат се осврнуо на значај инклузивног образовања за децу са сметњама у развоју. Она деца која у поједниним аспектима развоја не достижу стандарде просека, као и људи који у односу на просечне испољавају изнадпросечне или повишене нивое развојних могућности. Прва категорија такве деце или особа у стручној литератури обично се сврстава у оне који имају развојне сметње, баријере или тешкоће у развоју, друга (просечна) се сматра нормалном, а трећа деца са повиšеним развојним могућностима (у коју убрајамо и децу са посебним склоностима и изнадпросечним могућностима или способностима). Прву и трећу категорију такве деце или одраслих данас чешће називамо „особе са потребом за посебном друштвеном подршком“.

Развојне сметњи могу бити разноврсне и различитог степена или интезитета испољавања. То зависи од природе сметње, склопа једне личности, њене животне историје, околности у којима је дошла на свет, одрастала и живела, од тренутних захтева средине и, коначно, од односа других особа или друштва у целини према особама са сметњама у развоју.

Термин „инклузија“ у предшколској пракси се најчешће односи на обезбеђивање активности деци са потребом за посебном друштвеном подршком уз осталу децу, мада се може схватити и шире, као васпитање и образовање све деце и младих људи. Ово је у вези и са њиховом расном или етничком припадношћу, полом, брачним стањем и уопште породичним статусом, сексуалном оријентацијом, старошћу и религијским уверењима. Циљ је да се образовање учини доступним свима и да се развије осећај припадности. (Википедија, Школско развојно планирање)

Циљ инклузивног образовања је уклањање свих видова баријера и дискриминације, које би се односиле на пол, националну припадност, верско и социо-економско порекло, способности, здравствено стање или било које друго лично својство појединца, као и омогућавање друштвене кохезије. Очекује се да измене у систему образовања усмерене на повећање инклузивности у знатној мери повећају доступност и квалитет образовања за децу из социјално нестимултивних средина (ромске, сиромашне, сеоске, расељене), деце и одраслих са сметњама у развоју и инвалидитетом, деце са тешкоћама у учењу, пре свега у оквиру редовног система образовања.

Дефиниције инклузије које даје УНЕСКО (конференција у Саламанки 1994.год.) наглашавају да је инклузија покрет који је у директној вези са побољшањима образовног система као целине: „Инклузија је процес решавања и реаговања на разноврсност потреба све деце кроз све веће учествовање у учењу, културама и заједницама и све мању искљученост у оквиру образовања и из њега. Он обухвата промене и измене садржаја, приступа, структура и стратегија, са заједничком визијом која обухвата сву децу одговарајуће старосне доби и са

убеђењем да је редовни васпитно – образовни систем одговоран за образовање све деце“ (Мрше и Јеротијевић, 2012: 4).

Када користимо израз инклузивно образовање тада говоримо да су деца са потребом за посебном друштвеном подршком обухваћена васпитно-образовним системом формалног образовања државе.

Интеграција и инклузија су основни облици образовања деце са потребом за посебном друштвеном подршком.

Инклузивно образовање подразумева заједничко васпитање и обарзовање све деце, што омогућава и деци са потребом за посебном подршком да похађају најближи вртић или школу, наспрот чињеници да постоји само неколико вртића или школа које су инклузивне и по томе другачије од осталих редовних васпитно-образовних установа. Квалитетно образовање за сву децу обухвата успешно васпитање и образовање деце са потребом за посебном друштвеном подршком у редовном образовном систему. То захтева прилагодавање вртића сваком појединцу, јер образовни систем треба да буде отворен за сву децу (Велишек-Брашко, 2012).

Општи оквир истраживања

Инклузија посматрана кроз призму активности физичког васпитања, где се физичко васпитање сматра једним од најважнијих предмета у развоју детета. За правилан развој детета је веома битна физичка активност. Због тога је и инклузија у физичком васпитању веома битна. Код деце која поседују неке физичке недостатке (инвалидитет) активности физичког васпитања је веома важна баш због природе њиховог недостатка, и може утицати на то да се таква деца осећају много боље, и буду здравија што је то дуже могуће. Поред тога, таква деца, као и деца са другим недостацима кроз разне активности, игре, интеракцијом са осталом децом, добијају осећај значајности и припадности групи. Деца која имају друге видове недостатака кроз овакве активности могу испољити своја мишљења, своју креативност.

У теоријском приступу истраживања кандидат се осврнуо на: инклузију и друге научне дисциплине; дефиницију инклузије; инклузија и телесне тешкоће; разврставање деце у здравствене групе за физичко васпитање и на досадашња теоријска и емпиријска истраживања у физичком васпитању.

Методологија истраживања

Методологијом су обухваћени: предмет и проблем истраживања, циљ и задаци истраживања, хипотезе истраживања, варијабле истраживања, инструменти истраживања, методе и поступци истраживања, узорак и време истраживања.

Проблем истраживања се односио на инклузивно васпитање предшколске деце..

Предмет истраживања јесте истицање значаја едукације васпитача за реализацију активности у инклузивним активностима, када је у питању физичко васпитање.

Циљ истраживања је да се процени и утврди у којој мери су васпитачи едуковани, као и спремни за проширивање постојећег знања у области реализације инклузивне активности у физичком васпитању.

Постављени су следећи истраживачки задаци:

1. Утврдити да ли васпитачи из градских средина више упражњавају физичку активност;
2. Утврдити да ли васпитачи поседују адекватно знање када је у питању рад са децом која поседују тешкоће у учењу;
3. Утврдити да ли васпитачи сматрају битним предметом методику рада са ученицима са сметњама у развоју (премет који су слушали и положили током студија), као помоћ током рада са таквом децом;
4. Утврдити да ли би већина васпитача ради одлазила на додатну активности у вези организације и реализације активности инклузивне активности.
5. Утврдити да ли васпитач са већим радним искуством боље организује активности, васпитава и образује децу са посебним потребама боље од васпитача с мањим радним искуством.

Хипотезе истраживања

Општа хипотеза која је произишла из циља и задатака, а од које је полазиште овог истраживања, гласи: Стална едукација васпитача, у области физичког васпитања, битно утиче на реализацију активности у инклузивним активностима, када је у питању овај предмет.

Подхипотезе

- Претпоставља се да васпитачи из градских средина више упражњавају физичку активност;
- Претпоставља се да васпитачи поседују адекватно знање када је у питању рад са децом која поседују тешкоће у учењу;
- Полази се од претпоставке да васпитачи сматрају битним предметом методику рада са ученицима са посебним потребама (предмет који су слушали и положили током студија), као помоћ током рада са таквом децом;
- Претпоставља се да би већина васпитача ради одлазила на додатну активности у вези организације и реализације активности инклузивне активности.
- Постоје значајне статистичке разлике у организацији, васпитању и образовању деце са сметњама у развоју у активностима између васпитача с мањим, и васпитача с већим радним искуством.

Варијабле истраживања. Проблем овог истраживања зависи од низа варијабли.

Независне варијабле су:

- a) пол: мушки и женски;
- б) место пребивалишта: село и град.

Зависне варијабле су:

- a) вредносне;
- б) интересовања (да ли се васпитачи баве спортом);
- в) ангажованост у инклузивним активностима физичког васпитања;
- г) ставови и мишљења васпитача везана за инклузивне активности у физичком васпитању.

У истраживању коришћена су два упитника. Један исказује социо-антрополошки статус испитаника, док други подразумева скалу ставова према интеграцији деце с тешкоћама. У социо-антрополошком упитнику, васпитачи су износили чињенице о свом социо-антрополошком статусу. У другом упитнику, васпитачи су скалирањем одређеног броја констатација износили ставове о инклузивним активностима.

Нацрт и опис инструмената. У истраживању је употребљена скала Ликертовог типа, помоћу које су испитаници (васпитачи) изразили степен сагласности или несагласности са предложеним тврдњама на четвростепеној скали. Испитаници су заокруживањем одговарајућег броја (4 – у потпуности се слажем; 3 – донекле се слажем; 2 – донекле се не слажем; 1 – у потпуности се не слажем) процењивали ефикасност фактора који утичу на реализацију инклузивних активности, односно у којој мери едукација и креативност васпитача утиче на такав вид активности.

Узорак испитаних васпитача је мешовит, с обзиром да постоје припадници оба пола (мушки и женски). Такође је узорак испитаника намерни, и читав скуп (популације) чини број од 51 васпитача различитих вртића.

II РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Добијени резултати скале приказани су у 46 табела и показују следеће:

Пошло се од подхипотеза:

X1 = Претпоставља се да васпитачи из градских средина више упражњавају физичку активност.

У истраживању су учествовали васпитачи из градских средина као и из сеоских.

Током истраживања утврдило се да од укупног броја испитаника њих 13 се бавило спортом, док 38 васпитача није. Дакле, стопа активних васпитача ангажованих спотром је мања у односу на оне васпитаче који су били спортски неактивни.

Физички неактивни васпитачи чини 38 васпитача од укупног броја испитаника, док је код физички активних васпитача тај број мањи и износи 11 и да су то васпитачи углавном из вртића која се налазе у градској средини.

Овако добијени подаци потврђују подхипотезу да васпитачи из градских средина више упражњавају физичку активност.

X2 = Претпоставља се да васпитачи поседују адекватно знање када је упитању да са децом која поседују тешкоће у учењу.

Када је упитању знање које васпитачи поседују за рад са децом која имају телесне потешкоће њих 8 се у потпуности слаже, 3 васпитача за вишеструке потешкоће, 7 метална ретардација, 6 васпитача за рад са децом са поремећајем у понашању и 20 са тешкоћама у учењу.

На основу овако добијених резултата утврђено је да веома мали број васпитача сматра да поседује адекватна знања са децом која имају неки вид поремећаја. Као разлог овако добијених резултата може се претпоставити да је реч

о недовољном броју предмета током студија на којима се ова питања могу обраћивати.

Овако добијени подаци **не потврђују** подхипотезу да васпитачи поседују адекватно знање када је у питању рад са децом која поседују тешкоће у учењу.

X3 = Полази се од претпоставке да васпитачи сматрају битним предметом методику рада са децом са посебним потребама (предмет који су слушали и Јоложили током стручња), као помоћ током рада са таквом децом.

Као што се претпоставило у претходној подхипотези, да је узрок неадекватне примене знања васпитача на децу која имају потешкоћа, недовољно образовање током студија на предмету методика рада са децом са посебним потребама. Добијени су следећи подаци. 20 васпитача од укупног броја испитаника сматрају битним активности елементарних математичких појмова, 14 васпитача развој говора, 10 упознавање околине, 5 физичко васпитање. Веома мали број васпитача сматрају битним предмет методику рада са ученицима са посебним потребама. Како би се ово решило, потребно је да у редовно школовање током студија, увести адекватне предмете и методике које се више баве оваквим питањима, а и предпочити самим студентима да се у њиховом раду могу срести са таквом децом. Самим тим, васпитачи би све више били спремни за рад са таквом децом, а деца би се све више укључивали у редовно школовање са осталом децом.

Овако добијени подаци **не потврђују** чињеницу да васпитачи сматрају битним предметом методику рада са ученицима са посебним потребама.

X4 = Претпоставља се да би већина васпитача радо одлазила на додатну активност у вези организације и реализације активности инклузивне активности.

Резултати о изјашњавању васпитача о томе да ли су спремни да похађају додатне радионице у сврху стицања нових знања о едукацији деце са тешкоћама су показали да 31 васпитач од укупног броја испитаника (51) је одговорио да се углавном слаже да би одлазили радо на додатну активности у вези организације и реализације инклузивне активности. Овако би се недостаци који су „пропуштени“ током школовања надокнадили и употпунили. Подаци **потврђују** чињеницу да би већина васпитача радо одлазила на додатну активности у вези организације и реализације активности инклузивне активности.

X5 = Посуђује значајне стапајистичке разлике у организацији, васпитању и образовању деце са посебним потребама у активностима између васпитача са мањим, и васпитача са већим радним истраживањем, односно посматрају слагање између две гистрибуције.

У истраживању су учествовали васпитачи са различитим радним истраживањем у раду са децом, подељени у три група. Када се осврне на општу хипотезу која гласи:

ОХ = Стална едукације васпитача, у области физичког васпитања, битно утиче на реализацију активности у инклузивној активностима, када су у питању ове активности. Општа хипотеза се **потврђује**. С обзиром на слабију едукацију васпитача, смањује се и њихово знање везано за организацију активности у области физичког васпитања, а када су у питању деца сасmetњама у развоју, самим тим опада и мотивација и воља за реализацијом и вођење оваквог вида активности.

Физичко васпитање има важну улогу у развоју младог организма, у предшколским установама деца стичу нове хигијенске навике, нова знања, васпитање, социјализује се.

Неговањем физичких активности у најранијем узрасту одржава се добра кондиција и добро здравље младог нараштаја која се наставља наставом физичког васпитања у школском узрасту три пута недељно.

Значај ове теме проистиче из предлога за давање нових идеја за креативност у раду чиме се постиже максимално физичко ангажовање деце у току једне активности, а све то доприноси новом развоју физичких способности и повезивању физичког васпитања са животом и радом.

Познато је да физичка активност изазива спонтану радост, весеље и раздраганост, а самим тим позитивна емотивна стања, подижу радни елан и пријатну радну атмосферу. Због тога физичко васпитање, без обзира на озбиљност задатка који решава, треба бити весео, забаван и интересантан.

Упознавањем и зближавањем са разним спортским дисциплинама код деце се ствара афинитет према одговарајућој спортској дисциплини а то је пут да се определе да се активно баве спортом.

Усмерена моторна активност је форма организације васпитнот образовног процеса кроз коју се најобухватније и најкомплексније остварују задаци физичког васпитања. Применом различитих садржаја у оваквом облику рада доприноси се свестраном и складном развоју детета. Планским, осмишљеним и разноврсним вежбама, играма и активностима утиче се на развој моторичких активности, кординацију покрета, на правилно држање тела, привикавање на заједнички рад у групи. Кроз богате садржаје дете упознаје своје тело, упоређује са својим вршњацима, развија снагу, брзину, издржљивост, повећава отпорност организма, доживљава емотивно задовољство и радост. Кроз разне садржаје дете опажа, размишља, памти, развија одлучност, храброст, ослобађа се вишке напетости.

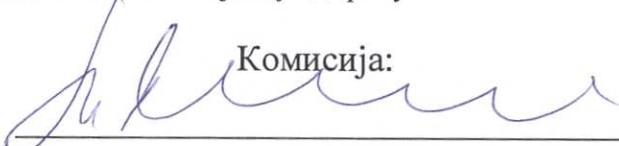
III ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Кандидат, **Анке Ђорђевић**, је испунила све Законом предвиђене услове за израду и преглед финалне верзије завршног рада на мастер академским студијама. Завршни рад је у целини урађен са савременим теоријско-методолошким захтевима израде научних радова. Планирано истраживање успешно је реализовано. Систематично и прегледно су представљени резултати емпириског истраживања. Обимна и референтна литература истакнутих аутора условила је адекватан приступ теоријском оквиру рада и дискусији добијених резултата.

Комисија је једногласна у оцени да завршни рад на мастер академским студијама има све карактеристике самосталног научног рада и представља значајан допринос сложеној, значајној и актуелној проблематици у области спортско – рекреативних активности деце предшколског узраста.

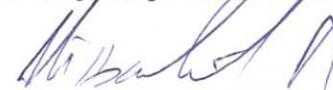
На основу укупне квантитативне и квалитативне анализе свеукупног рада Комисија за оцену и одбрану завршног рада на мастер академским студијама је једногласна у оцени да је кандидат **Анке Ђорђевић** испунила све законске и научне захтеве које се од ње у

смислу писања завршне верзије завршног рада на мастер академским студијама и траже, те предлаже Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу да прихвати урађени завршни рад на мастер академским студијама под називом **СТАВОВИ ВАСПИТАЧА ПРЕМА ИНКЛУЗИЈИ У АКТИВНОСТИМА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА** и кандидата позове на јавну одбрану.

1. Комисија:

Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*.

2. Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Методика физичког васпитања*.

3. Др Александар Игњатовић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*.